

بسم الله الرحمن الرحيم

راہبردہای دہشت بخشی نظارت ہم افزا

(با بررسی وضعیت موجود و مآل و ارائہی مدل نظارتی)

مؤلفان:

محمود علی اکبری — دکتر مریم سراجیان اردستانی — صدیقه حسینی خواه

فریدہ فلاح — زینب محمدی منش — بہارہ محمدی — بتول محمدی

عنوان و نام پدیدآور: راهبردهای کیفیت بخشی نظارت هم افزا (با بررسی وضعیت موجود و مطلوب و آرایه‌ی مدل نظارتی) / مولفان محمود علی اکبری [و دیگران]؛ ویراستار علمی بتول محمدی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات سرخایی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۵۱۴-۴-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: مولفان محمود علی اکبری، مریم سراجیان اردستانی، صدیقه حسینی خواه، فریده فلاح، زینب محمدی، بهاره محمدی، بتول محمدی.

موضوع: مدرسه‌ها - ایران - نظارت و سرپرستی - نمونه پژوهی / chool supervision - Iran - Case studies

موضوع: مدرسه‌ها - ایران - برنامه‌های بهبود آموزش - نمونه پژوهی / School improvmpt programs - Iran - Case studies

موضوع: مدارس متوسطه - ایران - نمونه پژوهی / High schools - Iran- Case studies

شناسه اثر: ۵۵۵: علی اکبری، محمود، ۱۳۴۷ -

رده بندی کنگره: LB ۲۸۰۶۳ / ر / ۱۱ / ۱۱

رده بندی دیوید: ۲۰۰ / ۳۷۱ / ۲۰۰

شماره کتابشناسی: ۷۸۱۲

عنوان کتاب: راهبردهای کیفیت بخشی نظارت هم افزا

(با بررسی وضعیت موجود و مطلوب ارائه مدل نظارتی)

مولفان: محمود علی اکبری - دکتر مریم راجیان - صدیقه حسینی خواه

فریده فلاح - زینب محمدی منش - برره محمدی - بتول محمدی

ویراستار علمی: بتول محمدی

طراح جلد: ریحانه حیرانی

سال نشر: ۱۳۹۵

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ جلد

کد کتاب: ۱۰۰۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۵۱۴-۴-۶

ISBN : 978-600-95514-4-6

کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات محفوظ است.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق استفاده از عنوان کتاب و همچنین چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را به هر صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب یا جزوه و حتی برداشت به صورت دستنویس ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده‌ی قانون حمایت از ناشران تحت پیگرد جدی قانونی قرار می‌گیرند.

تقدیم به رهبر عزیزمان حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

حمد و سپاس مخصوص خدایی است که توفیق خدمت به مخلوقاتش را نصیب نمود و مرا در پیروی از آئینی پاک با پیامبری سرشار از محبت و رحمت، دوازده امام سرشار از عشق و با دوستی با دوستانشان یاری‌ام نمود.

رهبر،

هنوز هستند کسانی که برای آبادانی این سرزمین و شکوفایی استعدادهای خلاق دانش‌آموزان با تمام وجود تلاش می‌کنند و بدون هیچ چشم داشتی از سیستم اداری به فعالیتهای ارزشی اسلامی می‌پردازند؛ فعالیت انجام گرفته براساس بررسی‌هایی بود که در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ توسط کارشناسی گروههای آموزشی صورت گرفت و تا سال تحصیلی ۹۵-۹۴ بر اساس الهامات قرآنی و دینی اقدام به انجام این کار بزرگ گرفته شد. کاری که در ابتدا با شناخت از وضعیت روانی حاکم بر مدارس امکان شکستش زیاد بود اما به حول و قوه الهی و همکاری اعضای گروههای آموزشی فنی حرفه‌ای، کاروانش شهر تهران این مهم به خوبی به انجام رسید و توانستیم در شرایط کنونی معنی هم‌رنگی و هم‌فکری را با اصطلاح نظارت هم افزا جایگزین اصطلاح بازرسی از کلاس‌های نماییم و این اطمینان را به معلم بدهیم که برای کمک به یکدیگر باید در کنار هم باشیم، بدون نگرانی از نمود ضعفهایی که در انسان بصورت طبیعی دارد و یاد بگیریم چگونه برای رفع ضعفهایمان با حفظ شأن و شخصیت اقدام نماییم.

لازم به ذکر است از پشتیبانی مدیر کل محترم آموزش و پرورش - سر تهران همچنین معاون آموزش متوسطه و رئیس اداره‌ی تکنولوژی و گروه‌های آموزشی شهر تهران که در ارتقای این اثر با ارائه‌ی پیشنهادات و انتقادات خود یاری نمودند کمال تشکر و سپاسگزاری می‌نماییم. همچنین علیرغم مشکلاتی که سیستم اداری بر اساس قوانین و محدودیتهای و عدم شناخت از اولویتهای تحمیل مینمود همکاران بنده در گروههای آموزشی با هزینه شخصی به کلیه هنرستان‌های سطح شهر تهران مراجعه نموده و نظارت هم افزا را اجرا مینمودند خصوصاً همکارانی که می‌بایست از غربی‌ترین نقطه شهر تهران به شرقی‌ترین و بالعکس عزیمت مینمودند و با رضایت کامل انجام خدمت مینمودند هنرستان‌های شهر تهران به علت پراکندگی

و محدودیت در تعداد رشته این شرایط را ایجاد می نمود، که لازم می دانم از همکاران محترم گروه های آموزشی فنی حرفه ای و کاردانش شهر تهران: زینب خضرائی گنجی، فرحناز زمانی، محبوبه امیری، زهرا شیرزاد، مینا داوری، سپیده تیموریان، سمانه نورایی، ثریا بیات، مژگان خلیلی درمنی، سعیده تجلیل، گیتی قربانی، هایدہ گلچین، نرجس پورشعبان، بهاره بدائی، صدیقه شاهرودی، مهرناز مطلبی، مهدیه مدرسی، اکرم دهقانی، مریم یگانه، اختر دهقانی، صدیقه رضایت، رحیم نوروزی، مریم صدقی تبار، مرضیه خالقی بابکی، فتوحه شصت فولادی، مجید شایعی، حسین دادور، سهیلا طاهری، علی نیکزاد، داوود خلیلی، محمد رضاخواه، سمیه حبیبیان، مهشید سالک، پروانه میرزایی، الهام آرمانفر، خدیجه ساحتی، آنیثا راد، حسین نوروزی، فرحناز داوری، بنیر درفکی، آرش سرابی، زلیخا سیفی، علی اصغر نمازی، اعظم محمدحسینی کتبی، دانا توانا، حجت سوری، دلارام فغانی، اکرم محمدحسینی اکبری، منیر امیری فر، اشرف نوری منوره، مرزایی، فرنوش بهرامی، ریحانه حیرانی، عزیز رحیم زاده، صفر اکبری مردق، میترا شایگار، رده شیر، پور، حمیده حقیقی، سارا مهرزاد، مرضیه سمندری، عزت اعتمادی، محمد شاه نظری، محسن بان بابایی، آزیتا قماش، مریم شفیعی، پریسا تربتی، الهام مهرآمیز، سیما سجادی، فاطمه نسیم علی اقدس، الهام صالحی برمی، نسرین پورمقدم، سکینه بیت سعید، فاطمه فوادی شلمائی، ناهید خاچی سرابی، مریم عبادی، نرجس علیپور هجراتیان، مینا گمار، هایدہ خنیفر، حمیده جاوری، ایللا رادی اقبال، سرور امینی، زینب سیدعبداللهی، کیوان کریملو، شهربانو سرداری و سیده ربابه راغبی تقدیر و تشکر نمایم.

جهت استحضار اعلام می دارد به علت محدودیت بکارگیری نیروی انسانی در گروه های آموزشی فنی حرفه ای و کاردانش امکان به کارگیری نیرو در سطح مناطق محدود ندارد (اگرچه این موضوع معقول می باشد).

ان شالله این راه ادامه دارد...

کارشناس گروه های آموزشی شهر تهران

محمود علی اکبری

چکیده

عنوان پژوهش حاضر «بررسی تاثیر نظارت هم افزا، با مولفه‌های مشاهده، مشاوره و ارزشیابی ناظر در سه حیطه دانشی و مهارتی و ورزشی بر بهبود یادگیری هنر جوانان در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و مدارس کار دانش شهر تهران» بر می‌آید. در این پژوهش، پژوهشگران به دنبال دو هدف اصلی بوده است. اول این که با بررسی شیوه‌های کنونی نظارت بتواند وضعیت موجود را شناسایی کند و سپس شیوه‌های مناسب و مطلوب مولفه‌های مذکور را معرفی نماید.

سوالهای پژوهش در قالب دو سوال اصلی مطرح شده است.

۱- وضعیت نظارت بالینی موجود در بهبود یادگیری در سه حیطه دانشی مهارتی و ورزشی؛ از نظر هنرآموزان، مدیران و دانش‌آموزان هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و دبیرستانهای کار دانش چگونه است؟

۲- وضعیت نظارت بالینی مطلوب و اثر در بهبود یادگیری در سه حیطه دانشی؛ مهارتی و ورزشی؛ از نظر هنرآموزان، مدیران و دانش‌آموزان هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و مدارس کار دانش موثر کدام است؟

روش پژوهش بر اساس اهداف پژوهش از نوع پژوهشهای کاربردی و بر اساس گردآوری داده‌ها از نوع میدانی و روش پژوهشی توصیفی و ارزشیابی و پیمایشی بوده است. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش کلیه مدیران و هنرآموزان هنرآموزان شاغل در مدارس فنی و حرفه‌ای و کار دانش شهر تهران می‌باشند که تعداد آنها ۸۱۰ نفر است. مرکز است. که به تفکیک تعداد مدیران ۲۶۴ نفر و هنرآموزان ۵۴۶ نفر می‌باشد. در این پژوهش روش نمونه‌گیری طبقه‌ای برای مطالعه انتخاب شد. به منظور بررسی اثر نظارت بالینی هم افزا، مدارس فنی و حرفه‌ای و کار دانش در شهر تهران و رابطه آن با محل جغرافیایی مدارس، می‌توان مدارس فنی و حرفه‌ای و کار دانش در شهر تهران را بر حسب محل این مدارس آنها را به پنج طبقه تقسیم کرد: پس از آن از هر یک از طبقه‌ها تعدادی نمونه به صورت تصادفی انتخاب می‌شود. معمولاً برای طبقه‌بندی واحدهای جامعه، متغیری به عنوان ملاک در نظر گرفته می‌شود که با صفت متغیر مورد مطالعه بستگی داشته باشد. ابزار پژوهش در قالب نظر سنجی از پرسشنامه محقق ساخته با ۲۴ گویه از نظرات ناظر و ۱۱ گویه نظرات هنر آموز و ۱۰ گویه نظرات مدیران به صورت سوالی استفاده شده است. و برای هر سوال پاسخ‌ها بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت در قالب (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم) طراحی و تدوین شده است که کلیه ناظران آموزشی و مدیران و هنرآموزان شاغل در مدارس فنی و حرفه‌ای و کار دانش شهر تهران به آن پاسخ داده‌اند.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی، از محاسبات فراوانی و فراوانی درصد و میانگین و میانه و جدولها و نمودارها استفاده شده و در بخش آمار استنباطی نیز از آزمون T و با استفاده از روش تحلیل واریانس چند متغیری برای بررسی تفاوت گروههای مستقل از لحاظ چند متغیر به طور همزمان استفاده شد با روش تحلیل واریانس سطوح متغیرهای تحقیق در وضعیت موجود و سطوح متغیرهای تحقیق در وضعیت مطلوب سنجیده شد و در ادامه برای پاسخ به فرضیه‌های پژوهش از تحلیل آماری رگرسیون تک متغیری با روش همزمان استفاده شد و با معنی داری تفاوت بین مولفه‌های نظارت هم افزا و تشخیص تفاوت‌ها از آزمون تعقیبی ال. اس. دی استفاده شد

اهم نتایج به دست آمده پژوهش، در پاسخ به سوال اول بدین صورت بوده که در شیوه‌های موجود در الزام ناظر مشاور ناظر ارزشیابی برای بهبود کاربرای سه حیطه دانشی؛ مهارتی و ارزشی در وضعیت موجود عبارتند از: منیر الزام ناظر و شیوه‌های مشاهده در نظارت موجود تامین احتیاجات و کمک رسانی و انتقال تجارب و توانمندیها در شرایط موجود بوده و سپس نحوه ارتباط موثر و حمایت و پس از آن اعتماد به نفس، نظر مدیران و هنرآموزان بوده است و در متغیر مشاوره ناظر کنترل رفتار و کاربرد تکنور... در نظر مدیران و هنرآموزان بوده است. و متغیر ارزشیابی موجود؛ ارزشیابی کمی و کیفی و توجه به ارزشیابی آغازین و پایانی و استفاده از استانداردهای آموزشی از نظر هنرآموزان و مدیران هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و دبیرستانهای کار دانش بوده است.

و در پاسخ به سوال دوم در شیوه‌های مطلوب در متغیرهای مشاهده ناظر؛ مشاوره ناظر و ارزشیابی برای بهبود کاربرای سه حیطه دانشی؛ مهارتی و ارزشی عبارتند از: مناسب ترین شیوه‌های الزام ناظر و مشاهده مطلوب، حمایت و سپس انتقال تجارب و توانمندیها، ارتباط و ارزشیابی احتیاجات و کمک رسانی و در پایان اعتماد به نفس مورد نظر مدیران و هنرآموزان بوده است. مدیریت شیوه‌های مطلوب مشاوره ناظر ایجاد انگیزه و جلب توجه و هدایت در روشها و فنون تدریس، مورد نظر مدیران و هنرآموزان بوده است و ارزشیابی مطلوب توجه به خود ارزشیابی مستمر و سپس توجه به ارزشیابی جهت اصلاح و بهبود کار از نظر هنرآموزان و مدیران هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و دبیرستانهای کار دانش است. و در پایان برحسب درصدهای واریانس‌های هر عامل و ملاک مولفه‌های نظارت هم افزا جهت راهبردهای کیفیت بخشی و با توجه به اهداف اصلی آن در سه حیطه دانشی، مهارتی و ارزشی مدل نظارت هم افزا تدوین و تأیید شده محاسبات پیشنهاد می‌گردد.

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
چکیده.....	۵
فصل اول: کلیات پژوهش.....	۱۳
مقدمه.....	۱۴
۱-۱ بیان مسئله.....	۱۷
۱-۲ ضرورت و اهمیت انجام پژوهش.....	۲۱
۱-۳ انگیزه پژوهش.....	۲۳
۱-۴ اهداف پژوهش.....	۲۳
اهداف دلی.....	۲۳
۱-۵ سؤال‌های پژوهش.....	۲۴
سؤال‌های اصلی پژوهش.....	۲۴
سؤال‌های فرعی پژوهش.....	۲۴
۱-۶ فرضیه‌های پژوهش.....	۲۵
۱-۷ تعاریف نظری و عملیاتی.....	۲۵
تعاریف نظری متغیرهای پژوهش.....	۲۵
۱-۸ تعاریف عملیاتی.....	۲۷
متغیرهای پژوهش.....	۲۷
۱-۹ سایر واژه‌های پژوهش.....	۲۷
فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش.....	۲۹
الف- مبانی نظری پژوهش.....	۳۰
۲-۱ روند تاریخی نگرش به قلمروی تاریخچه نظارت و راهنمایی آموزشی.....	۳۰
نقطه شروع - دوره استعماری (۱۸۶۵-۱۶۰۰).....	۳۴
دوره‌ی رشد و توسعه‌ی ملی و ایالتی (۱۸۶۵-۱۹۱۰).....	۳۵
دوره‌ی عملی و سازمانی - کاربرد اصول علمی در فعالیت‌های سازمانی (۱۹۱۰-۱۹۲۰).....	۳۷
دوره حرفه‌گیری و بورکراتیک (۱۹۲۰-۱۹۳۵).....	۳۸
دوره تجدید نظر در برنامه‌های درسی (۱۹۵۵-۱۹۷۰).....	۴۰
دوره‌ی نظارت بالینی- توجه به تفاوت‌ها (۱۹۷۰-۱۹۸۰).....	۴۱
دوره اصلاحات و کار آفرینی - تاثیر علوم بازرگانی بر فعالیت‌های مدارس (۱۹۸۰-۱۹۹۵).....	۴۲

۴۵	آینده نظارت چه می‌تواند باشد؟
۴۸	۲-۲ تاریخچه نظارت و راهنمایی آموزشی در عصر حاضر
۴۸	تعریف کنترل
۴۹	۲-۳ تفاوت نظارت و کنترل
۴۹	اهمیت کنترل و نظارت
۵۰	گستره‌ی نظارت مدیران در مدارس
۵۲	۲-۴ نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی (مشاهده مستقیم رفتار معلمان در کلاس)
۵۷	۲-۴-۲ ویژگی‌های نظارت و راهنمایی آموزشی
۵۸	۴-۳ مراحل نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی
۵۹	۴-۲ تقسیم‌بندی رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی
۵۹	مراحل اجرا
۶۰	شرایط اجرا
۶۱	۱-۴-۴-۲ نظارت تکنیک (معلم محور)
۶۲	۲-۴-۴-۲ چرخه‌ی انجام نظارت معلم محور
۶۳	۲-۴-۴-۳ اهداف نظارت معلم محور
۶۴	۲-۴-۵ نقش نظارت و راهنمایی در بهسازی آموزشی در مدارس
۶۵	۲-۵ راهنمای تعلیماتی (آموزشی)
۶۷	۲-۵-۱ وظایف راهنمایان تعلیماتی (آموزشی)
۷۰	۲-۵-۲ هدف‌ها و وظایف نظام مدیریت نیروی انسانی
۷۲	۲-۵-۳ نظام بهسازی منابع انسانی
۷۳	۲-۵-۳-۱ آموزش بدو خدمت
۷۴	۲-۶ ارزشیابی عملکرد
۷۴	۲-۶-۱ اصول ارزشیابی عملکرد
۷۵	۲-۶-۲ محاسن ارزشیابی شایستگی کارکنان
۷۵	۲-۶-۳ چه کسی ارزشیابی کند؟
۷۶	۲-۷ نظریه‌های ارزیابی
۷۷	۲-۷-۱ عناصر یک نظام ارزشیابی عملکرد
۷۸	۲-۸ منظور از هدف‌ها و استانداردها چیست؟
۸۰	۲-۸-۱ روش‌های ارزیابی شایستگی

۸۲	۲-۸-۲ ارزیابی نظام ارزشیابی عملکرد
۸۳	۲-۸-۳ خطاهای ارزیابی کنندگان
۸۴	۲-۸-۳-۱ آموزش و پرورش کارکنان
۸۵	۲-۸-۴ تعریف نیازهای آموزشی کارکنان
۸۶	۲-۸-۵ انواع نیازهای آموزشی کارکنان
۸۷	۲-۹ نظریات برخی از دانشمندان پیرامون ارزشیابی برنامه‌های آموزشی
۸۹	۲-۹-۱ مراحل ارزشیابی
۹۰	ب) پیشینه پژوهش
۹۰	۱- پیشینه داخلی
۹۲	۲- پیشینه خارجی
۹۳	فصل سوم: فرآیند پژوهش
۹۴	۳-۱ روش پژوهش
۹۴	۳-۲ جامعه آماری پژوهش
۹۴	۳-۳ حجم نمونه و شیوه نمونه‌گیری
۹۵	۳-۴ ابزار پژوهش
۹۶	۳-۵ چگونگی تعیین روایی و اعتبار ابزار پژوهش
۹۶	۳-۵-۱ روایی
۹۶	۳-۵-۲ اعتبار (پایایی)
۹۶	۳-۶ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۹۷	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۹۸	الف) توصیف داده‌ها
۹۸	۴-۱ بخش توصیفی
	۴-۱-۲ توصیف مجموع سابقه فعالیت هنرآموزان در هنرستان و کار دانش محل خدمت و گروه‌های
۱۰۲	آموزشی (گروه نمونه)
	۴-۲ توصیف سابقه کار و مرتبط بودن یا نبودن مدرک تحصیلی و استفاده از طرح درس هنرآموزان (گروه
۱۰۴	نمونه)
۱۰۴	۴-۲-۱ توصیف نمرات خام مرحله مشاهده در نظارت بالینی در گروه نمونه
۱۰۵	۴-۲-۲ نمودار هیستوگرام مشاهده در نظارت بالینی در گروه نمونه (دانشی - مهارتی - ارزشی)
۱۰۷	۴-۲-۳ توصیف نمرات خام نظارت هم افزا و مؤلفه‌های آن در (گروه نمونه)

۱۰۸	۴-۲-۴ مشاهده ناظر
۱۰۸	۴-۲-۵ مشاوره ناظر
۱۰۹	۴-۲-۶ بهبود کار و ارزشیابی
۱۰۹	۴-۲-۷ مشاهده ناظر
۱۱۰	۴-۲-۸ مشاوره ناظر
۱۱۰	۴-۲-۹ بهبود کار و ارزشیابی
۱۱۱	۴-۳ مشاهده ناظر
۱۱۱	۴-۳-۱ مشاوره ناظر
۱۱۲	۴-۳-۲ - بهبود کار و ارزشیابی
۱۱۲	ب) تحلیل داده‌ها (آمار استنباطی)
۱۳۳	فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهاد
۱۳۴	۵-۱ بحث و نتیجه‌گیری
۱۴۰	۵-۲ محدودیت‌ها و مشکلات پژوهش
۱۴۰	۵-۳ پیشنهاد‌های پژوهش
۱۴۲	منابع فارسی:
۱۴۴	منابع انگلیسی: